

Iud unicum, & vivificum holocaustum semper offertur, quod pro redemptione humani generis...

Historia consecrati ab Innocentio Altaris.

Indulgentiam illud die anniversaria vicantibus concedit.

Monasterium ipsum sub Sede Apostolica protectione suscipit.

vindicas sanguinem nostrum de iis qui habitant super terram. Omnibus autem eidem loco sua jura...

Datum apud Monasterium Casinense duodecimo Kal. Augusti, Pontificatus vero Domini Innocentii Papae Tertii anno undecimo.

Dat. die 10. Julii 1208. Pont. An. XI.

L X.

De modo utendi jure ab Apostolica Sede concessio conferendi Beneficia.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Praepositis, Decanis, Archidiaconis, Archipresbyteris, & aliis Ecclesiarum Praelatis, eorumque Capitulis, & Conventibus, seu Collegiis tam exemptis, quam non exemptis, ac Patronis Clericis, seu Laicis praesentes Litteras inspecturis salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Rev. Angli. scripti. veteri. Tom. I. pag. 318.

Exordium.

Postquam regimini generalis Ecclesiae nos licet immeritis divina pietas voluit praesidere, & cordi semper habuimus, quod honestatem, & ordinem in omnibus servaremus, ac in provisionibus faciendis haberemus illius providentiae modum, per quem Ecclesiae, & Monasteriis, seu aliis piis locis honor, & commodum proveniret.

Ad Beneficia personae idoneae praesentandae.

Non conferenda antequam vacent.

De expectativis.

ac nullum omnino super his praetextu ejusdem Statuti praedictum patiatur. Volumus tamen, quod si sub expectatione praebendarum in Ecclesiis in quibus provisum fuerit dictis personis, prius sint recepti aliqui, vel si super provisione sua in eis Litteras Apostolicas impetrarunt, sicut in receptione, vel impetratione, si in praebendarum affectione personae praerantur eidem, si vero aliqua personarum ipsarum, cui obtentu ejusdem statuti provisum fuerit, vel ei per vos...

Derogatio contrariis.

tigerit attentari, non solum irritum, & inane decernimus, sed omnis qui contravenire praesumpserit, divinae maledictioni, ac nostro volumus subjacere. Licitumque sit vobis universis, & singulis tanquam nostris in hac parte ministris nostras, sive legatorum nostrorum lacerare Litteras si quae statuto ipsi contraire, vobis, aut alicui vestrum fuerint praesentatae. Canonice tamen insuper, & Praebendarum, ac Beneficiorum, & aliorum praedictorum possessio sicut praedictum est, nihilominus intretur, ac retineatur libere non obstantibus litteris memoratis. Saepere vero dictum statutum ad Pontificatus, & Abbatias, ac alias regulares extendi volumus dignitates.

Data Laterani tertio Nonas Novembris Pontificatus nostri anno undecimo.

Datum die 7. Novem. 1208. Pont. An. XI.

L XI.

Confirmatio Bonorum, & Privilegiorum Monasterii S. Aegidii Tolosan. cujus Monachis nonnulla praescribuntur servanda.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecti in Christo filio Pontio Abbati Monasterii Sancti Aegidii, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Ex Balaz. lib. XI. pag. 172.

Proemium.

Quamvis Ecclesiarum omnium cura nobis, & sollicitudo immincat, illis tamen locis atque personis quae Beato Petro, & Sanctae Romanae Ecclesiae specialiter adhaerere, & in eius fidelitate atque obedientia devotius permanere noscuntur, attentiori cura providere nos convenit. Ut autem pro Beati Aegidii Monasterio, cui Deo auctore praesente dinosceris, diligenti sollicitudine vigilemus tanto amplior nobis necessitas est injuncta, quanto idem Locus ab exordio suae foundationis ad jus, & Dominium ejusdem Apostolorum Principis specialiter dinoscitur pertinere. Tuis itaque, dilecte in Domino fili Pontie Abbas, iustis postulationibus benignum impertientes assensum, ad exemplar Praedecessorum Nostrorum Sanctae recordationis Innocentii, Eugenii, & Adriani quarti Romanorum Pontificum, omnem libertatem, seu immunitatem vobis, ac vestro Conobio per Antecessorum nostrorum privilegia contributam praesentis privilegii pagina roboramus, Statuentes ut nulli omnino Archiepiscopo vel Episcopo liceat super idem Conobium, vel Abbatem sive Monachos ibidem Domino servientes manum excommunicationis aut interditionis extendere. Sed tam vos quam Monasterium cum Villa quieti semper ac liberi ab omni Episcopali exactione vel gravamine per Omapotentis Dei gratiam maneat. Monachos vero, & Presbyteros seu Clericos, qui in vestris obedientis commorantur, pro delectis suis a quibuslibet Laicis capi, verberari, aut ad redemptionem cogi penitus prohibemus. Praeterea statuimus ut quaecumque possessiones, quaecumque bona idem Monasterium in praesentiarum iuste, & canonice possidet, aut in futurum concelatione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis pra-

Monasterium hoc ad dominium S. Petri spectans.

Exemptiones omnes eidem.

Et bona confirmantur.

praestante Domino poterit adipisci, firma tibi
tuisque Successoribus, & illibata permaneant.
In quibus hęc propriis duximus exprimenda vo-
cabulis. Abbatias videlicet Sancti Agidii de
Ungaria, & Sancti Eusebii de Provincia, Eccle-
sias Sancti Agidii de Accio, Ecclesiam Sancti
Agidii de Duno, Ecclesiam Sancti Agidii de
Supervia cum Villa, Ecclesiam Sancti Eusebii de
Longobardia, Ecclesiam Sancti Baudilii de Hi-
spania, Ecclesiam Sancte Eulalie de Barbaſta,
Ecclesiam de Revinas cum sua Villa, Ecclesiam
de Boccona cum Villa, Ecclesiam Sancti And-
ree de Luapello, Ecclesiam Sancti Agidii de
Tolmone, Ecclesiam Sancti Agidii de Creſſa-
co, Ecclesiam Sancti Hippoliti de Melfeo cum
Villa, Ecclesiam Sancti Lupi, Ecclesiam Sancte
Marie de Fraixeneto, Ecclesiam Sancti Johan-
nis de Gardoanica cum Villa, Ecclesiam San-
cte Crucis de Molazano, Ecclesiam Sancti Mar-
tini de Cerbario, cum sua Capella, Ecclesiam
Sancti Stephani de Corconna, Ecclesiam Sancti
Amanii cum Villa, Ecclesiam Sancti Martini
de Oranegnes, Ecclesiam Sancti Martini de
Cinciano, Ecclesiam Sancti Andree de Berniz
cum Capella sua, Ecclesiam Sancti Saturnini de
Seuca cum ipsa Villa, Villam de Bionz, Eccle-
siam Sancte Cecilie de Stagello cum ipsa Villa,
Ecclesiam Sancti Felicis de Aspirano cum ipsa
Villa, Ecclesiam Sancte Columbe cum media
Villa, Ecclesiam Sancti Andree de Campo Ma-
riniano, Ecclesiam Sancte Marie de Sauranicis,
Ecclesiam Sancti Agidii de Misliniaco, Eccle-
siam Sancti Stephani de Caſſar cum Cappella,
Ecclesiam Sancti Petri de Prevencheris cum Vil-
la, & Ecclesiis suis, Ecclesiam Sancti Andeoli
de Robiaco cum Capella, & Villa, Ecclesiam
Sancti Victorini, Ecclesiam Sancti Andree, Ec-
clesiam Sancti Petri de Vannis cum ipsa Villa,
Ecclesiam Sancte Marie de Monte Alto cum
Cappella, & Villa, Ecclesiam Sancti Baudilii de
Somerio cum Capella, Ecclesiam Sancti Ser-
vii ultra Rhodanum cum Villa, Ecclesiam Sancti
Petri, & Sancti Michaelis juxta Caſtrum Rai-
lihanis, Ecclesiam Sancti Privati cum Villa, Ec-
clesiam Sancti Stephani de Menerba cum Capel-
lis, & Villa, Ecclesiam Sancti Christofori de Vac-
cheris cum Cappella, & Villa, Ecclesiam Sancti
Johannis de Albenatis cum Villa, & Parroc-
chiali Ecclesia Sancte Marie, Ecclesiam Sancte
Marie de Redose cum Villa, Ecclesiam Sancte
Columbe de Capingo, Ecclesiam Sancti Agidii
de Paderois, Ecclesiam Sancti Maximi de Me-
denis, Ecclesiam Sancti Petri de Inter-Montes
cum ipsa Villa, Ecclesiam Sancti Petri de Trin-
catallis, Ecclesiam Sancti Johannis de Mejano,
Ecclesiam Sancti Sebastiani de Montepelato,
Ecclesiam Sancti Petri de Launiaco, Ecclesiam
Sancti Salvatoris de Caſſanigis, Ecclesiam San-
cti Eugenii de Orbesti cum Capella, Ecclesiam
Sancti Genesii de Mediogozes, Ecclesiam de
Acione, Ecclesiam de Malboſe cum sua Cap-
pella, Ecclesiam de Rocca, Ecclesiam de Camp-
ponaz, Ecclesiam de Lardario cum Ecclesiis,
& omnibus earum pertinentiis, Caſtrum de
Monfort, Caſtrum de Lennatio, & quinque mo-
diatas terre, ac quatuor Candelas quotidianas,
que quondam R. de Berjaco Monasterio Sancti
Agidii testamento reliquit. Transſiſſiones præ-
terea que inter vos, & Johannem Nemaufen-

sem atque Raimundum Uzeticensem Episco-
pos de Ecclesiis quartionibus facte sunt, & au-
thentico scripto firmate, vobis nihilominus con-
firmamus. Illud autem auctoritate Apostolica
prohibemus, ut nullus Abbas vel Monachus
Theſaurum, honores vel possessiones præfati
Monasterii seu Cellarum ad ipsum pertinentium
que aut modo habentur, aut in futurum lar-
gente Domino acquirantur, alienare, distra-
here, impignorare, vel in Feudum, Censum,
seu Beneficium alicui Militi dare præſumat,
niſi forte pro redemptione captivorum, pro com-
muni, & graviori famis inopia, & pro emptio-
ne seu pro redemptione possessionum. Hoc ipsum
autem si contigerit, totius fiat communi delibe-
ratione Capituli; ut nihil dolo vel subreptione
aliqua, sed prædictarum necessitatum instantia
committatur. Abbas vero vel Monachus qui
hoc attentaverit, Abbas siquidem Abbatie regi-
mine careat, & excommunicationis Senten-
tia percellatur, Monachus autem a Monasterio
penitus, & ab ejus honoribus excludatur, &
ejusdem excommunicationis Sententia teneatur,
niſi præſumptionem suam digna satisfactio-
ne correxerit. Prohibemus etiam ut infra Vil-
lam Sancti Agidii, & circa eandem Villam us-
que ad unam leugam nulli Hospitaliariorum seu
militum Templi, vel cuiuslibet alii personæ abſ-
que Abbatis, & Capituli consensu liceat Religio-
sam Domum, Ecclesiam, Oratorium, seu muni-
tionem construere, Cimiterium habere, divina
officia populo celebrare cum Villa ipsa cessave-
rit, signa pulsare, oblationes a populo in Misſam
celebratione suscipere, Baptizare, & Par-
rochianos vestros ad officia divina suscipere. Ob-
eunte vero ejusdem loci vestri Abbate, nullus
ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia
preponatur nisi quem Fratres ipsius Monasterii
communi assensu vel pars consilii Senioris se-
cundum Deum, & Beati Benedicti regulam pro-
viderint eligendum. Electus autem ad Roma-
num Pontificem benedicendus accedat. Sane il-
lam Tolofani Comitum nobilis memorie Rai-
mundi abdicationem auctoritate Sedis Apoſto-
licæ confirmamus. Siquidem Comes ipse hono-
res omnes ad Beatum Agidium pertinentes tam
in Valle Flaviana quam in extrinsecis, quicquid
iuste vel injuste videbatur tenere, omnes rectas
sive pravas consuetudines quas ipsius Anteces-
sores aut ipse habuerant ob honorem Dei, &
Beati Agidii reverentiam apud Nemaufensem
Concilium in manu Prædecessoris Nostri beate
memorie Urbani Papæ jurans, Odiloni Abbati,
& ejus fratribus noscitur reliquisse, & se atque
universos Successores suos, si forte hoc donum
irritum facere pertentarent, quod ad se erat,
damnatione ac maledictione multavit, atque a
præfato Antecessore nostro excommunicationis
inde Sententiam in Concilio dari fecit. Quia ve-
ro præfatus Adrianus Papa Prædecessor Noster
devotioni præfati Comitum annuens Apostolica
auctoritate constituit neminem successorum
ejus aliquid de iis que a prædicto Comite Rai-
mundo præfato Monasterio Sancti Agidii reli-
cta sunt ulla posse temporis longævitate præ-
scribere, ut maledictionem & damnationem
evadat a præfato Comite constitutam, quod ab
eo provide factum est auctoritate Apostolica
confirmamus. Ad hæc adjicientes pro amplio-

Ea vero ullo
modo alienari
prohibetur;
sub certis pa-
nis.

Abbas a Mo-
nachis eligen-
dus.

Comitis To-
loſani refra-
ctionem.

Ab Adriano
PP. confirma-
tam appro-
bat.

Classis pro
ejusdem Mo-
nasterii indem-
nitatem.

Dar. die 13.
Novem. 1208
Pent. An. XI.

1177. Epist.
185.

ri Beati Agidii veneratione statuimus ut infra
terminos a nostris Prædecessoribus constitutos
nemo prius aut super ipsam Beati Agidii Vil-
lam depredationem vel assultum facere, aut
graviorem personæ cuiuslibet inferre audeat læ-
sionem.

Nulli ergo omnino hominum liceat præ-
fatum Monasterium temere perturbare aut ejus
possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel
minuere, seu aliquibus vexationibus fatigare;
sed illibata omnia & integra conserventur eor-
um pro quorum gubernatione ac sustentatione
concessa sunt usibus omnimodis profutura.
Salva Sedis Apostolicæ auctoritate & Dioceſa-
norum Episcoporum in prædictis Capellis, Cano-
nica iustitia. Si qua igitur in futurum Ecclē-
siastica seculariſve persona hanc nostre Conſti-
tutionis paginam sciens, contra eam temere
venire tentaverit, secundo tertioque commoni-
ta, niſi præſumptionem suam congrua satisfac-
tione correxerit potestatis, honorisque sui di-
gnitate careat, reamque se divino iudicio exi-
ſtere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a
Sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domi-
ni Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat,
atque in extremo examine districtæ ultionis sub-
jaceat. Cunctis autem eidem loco sua jura ser-
vantibus sit pax Domini Nostri Jesu Christi, qua-
tenus & hic fructum bonæ actionis percipiant,
& apud districtum Iudicem præmia æternæ pacis
inveniant. Amen. Amen.

Datum Laterani per manum Iohannis San-
ctæ Mariæ in Cosmedin Diaconi Cardinalis San-
ctæ Romanæ Ecclesiæ Cancellarii secundo Idus
Novembris indictione duodecima, Incarnationis
Dominicæ anno millesimo ducentesimo
octavo Pontificatus vero Domini Innocentii
Papæ Tertii anno undecimo.

LXII.

De subventione Terræ Sanctæ cum Indulgen-
tiarum largitione iis, qui ad ejusdem recu-
perationem opem aliquam impendunt.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei.
Universis Christiſidelibus per Lombardiam
& Marchiam constitutis.

Utinam Dominus & nobis efficacem
sermonem & vobis ac aliis perfectum
largiretur auditum; ut quod de Coelestis Regis
obsequio suademus, saltem per parabolam in-
ducamini Regis temporalis implere qui cum ser-
vorum suorum culpa regnum proprium amissi-
set ad recuperationem ipsius auxilium sepe fla-
gitavit eorum, quibus ei non solum illud impen-
dere contumaciter recusantibus, quin immo
manus suas convertentibus hostiliter in se ipsos,
ipse demum propria recuperavit potentia Re-
gnum suum. Num igitur quis ex vobis tam mi-
sericors est vel demens, qui si vice Regis hujus-
modiungeretur, accepto tempore iustitiam
judicandi servos tales, tamquam regios prodito-
res & perfidos infideles, exilio vel incendio,
suspendio, sive forsitan alio duriiori supplicio non
puniret, ut malis male perditis, in eorum bona

fideles alios subrogaret. Porro si sic Rex fece-
ret temporalis, qui solum in corpore potesta-
tem haberet, quanto magis Dominus Jesus Chri-
stus Rex Regum & Dominus dominantium, qui
& corpus & animam nobis contulit, & utrum-
que potens est mittere in gehennam, de ingrati-
tudinis vitio & velut infidelitatis crimine suos
servos poterit condemnare, si ei de terra quam
pretio sui Sanguinis comparavit, ob culpam
profecto non suam, sed ipsorum, ejecto, ad
illam recuperandam neglexerint subvenire.
Ecce ipse de sua hereditate pro nostris iniquita-
tibus pulsus exulat, ecce ad suam subventionem
auxilium nostrum quasi exheredatus implorat,
nec est qui vel foveat exulem vel adjuvet implo-
rantem. Expansis in Cruce Brachia iteratam
quasi crucifigentium se nobis insinuat contume-
liam, & pene penitus nullus est qui ad ejus debi-
ta moveatur devotione vindictam. Transfigitur
lancea latus ejus, manus, & pedes clavus cru-
delibus configuntur, & neminis fere peccus com-
passio crudelitatis tantæ transverberat ut mor-
tem sibi retributurus quam tribuit ille pro ipso,
in adiutorium ejus exurgat. Aggravata sunt
etenim corda omnium, & eo jam fere spiritum
emittente voce magna, qua clamant, nequeunt
excitari. Oh quam omnes sine pietate sunt facti,
& in crudeles universi mutati, quandoquidem
puerpera virgo de paupere præſepii diversorio
cum puero Vagiente depellitur, & a nullo sibi
debito humanitatis studio subvenitur; Væ gen-
ti peccatrici, væ populo pleno peccatis. Vere
animi duri es, & arca tua frons, ac nervus ser-
vens cervix tua. Dominus qui te fecit, & non
solum tibi tribuit id quod habes; sed etiam,
& quod es, cæditur, & conspuitur, blasphematur,
& flagellatur, quin potius jam cunctis ludibriis, &
suppliciiis, que substituit corporaliter, spiritu
qualiter innovatis, non solum ad Crucem usque dedu-
citur, immo ipsa sibi etiam Crux auferitur in hoc
rabie modernorum Crucifixorum veterum Ty-
rannidem excedente quod cum illi nihil in Cru-
ce dimississent eidem, isti nec Crucem; & tu tan-
tam tui dissimulas ignominiam Creatoris? Heu
Servos ingratos; Heu famulos indevotos, qui
cum Coeli ac terræ Dominus ad recuperandum
proprium patrimonium, non suis, sed eorum
culpam amissum, adiutorium implorat ipsorum,
non solum illud impendere damnabiliter sibi re-
nuunt, verum etiam in se ipsos hostiliter arma
convertunt? Proh dolor; quis furor est, & que
licentia tanta ferri domesticorum Cruorem per
civilia bella condere, ac perfidas, & perferas na-
tiones de Christi linere patrimonio triumphare?
Numquid abbreviata, & parvula facta est manus
ejus, ut non possit redimere, aut non est virtus ad
liberandum in ipso? Nonne ipse, qui maleface-
ret in sua increpatione desertum, indueret Coe-
los tenebris, & saccum poneret operimentum
eorum, funiculum hereditatis sue in solo possi-
oris sui verbo salvare? Deus siquidem sempiter-
nus Dominus, qui terminos terræ creavit, qui
dat lapſo virtutem, & jis qui non sunt fortitudi-
nem; & robur multiplicat, non deficiet, nec
etiam laborabit, quin orientalem Provinciam,
quando voluerit, & sicut voluerit de manibus
eruat Impiorum: Sed in occupatione ac deten-
tione ipsius peccata nostra sic forsitan punienda
prævidit ut pena ipsa impenitentibus majorem.

vertetur in culpam, & penitentibus proficere ad Coronam: ut unde contumacium aggravaret excessus, inde remitteret humilitatum se reatus. Sciens etenim quod diligentibus se omnia cooperantur in bonum, non ut scientiam sibi per experientiam compararet, cum universa noverit, & præviderit ab æterno, sed nos ut nos de virtute vel infirmitate nostra redderet certiores, & daret intelligi plenius, qui sunt ejus. Salutaris Crucis signum in quo ipse salus nostra pendit, & terram nativitatis suæ, quam proprio sanguine consecravit, capi ab inimicis fidei Christianæ permittit, si quem forsitan tangeret ejus injuria, si quem zelus divinæ legis accenderet, & ad vindicandam Crucis injuriam excitaret. Dormiebant etenim somnum suum omnes Viri divitiarum dormiebant, & in suis voluntatibus ac voluptatibus dormitabant, cum factus est repente de Cælo sonus de inopinato Christi hereditatis excidio, non solum excitans dormientes, sed universos Christianorum fines concitans: ut quia nullus de Dei potentia dubitabat, id singuli suis criminibus imputarent, & sic saltem reverterentur ad Dominam, & de suis penitenter excessibus, qui prius in cordibus suis dixerant: Non est Deus. Cum igitur Dominus in hoc forsitan occasionem nobis voluerit præstare salutis, immo salvationis causam præbere, Universitatem vestram monemus attentius & exhortamur in Domino ac in remissionem vobis injungimus peccatorum, quatenus ante oculos cordis habentes exilium Crucifixi, qui potentes sunt prælium Domini præliari, & Crucem & arma capeant, qui vero non sunt habiles ad pugnam, in expensis suis secundum proprias facultates aliquos dirigant bellatores, nec sit qui se ab hujusmodi obsequio subventionis excuset quin aliquid saltem modicum vel unum nummum imperialem propter hoc devote ac libenter impendat, cum ad mercandum Regnum Cælorum interdu Calix sufficiat aque frigide, ac pauper mulier in gazophylacium duo minuta mittendo laudetur plus ceteris obtulisse. Proinde carissimi filii, dum communis instat necessitas, similitates domesticas deponatis, & operam quam estis bellis aut gueris mutuis impensuri, in Terra Sanctæ vos juvet auxilium exercere, quæ pro peccatis nostris viris & viribus, operatoribus & opibus desinita in tanta necessitate consistit in quanta, prorsus ab initio suæ visitationis nequaquam nofcitur extitisse. Ut autem de vestra jam quasi retributione securi laborem tam Sanctum confidentius assumatis, de Dei omnipotentis misericordia & Beatorum Apostolorum Petri & Pauli auctoritate confisi, ex illa quam nobis Deus, licet indignis, ligandi atque solvendi contulit potestate, omnibus qui laborem hujus itineris in propriis personis subjerint & expensis plenam peccatorum suorum, de quibus cordis & oris egerint penitentiam, veniam indulgemus, & in retributione justorum salutis æternæ pollicemur augmentum. Eis autem qui non in personis propriis illuc accesserint, sed in suis tantum expensis juxta qualitatem & facultatem suam viros idoneos destinarint illuc per annum moraturos ad minus, & illis similiter qui lice in alienis expensis, in propriis tamen personis assumptæ peregrinationis laborem impleve-

Fideles hortantur ad subventionem Terræ Sanctæ.

Antea vero similitates deponendas monentur.

Auxilium præstantibus indulgentias impertitur.

rint, plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Hujus quoque remissionis volumus esse participes juxta quantitatem subsidii & devotionis affectum omnes qui ad subventionem ipsius terre de bonis suis congrue ministrabunt. Personas quoque ipsorum & bona ex quo crucem susceperint, sub Beati Petri & nostræ protectione suscipimus, necnon & sub Archiepiscoporum & omnium Prælatorum Ecclesiæ Dei consistere defensione jubemus, statuentes ut donec de ipsorum obitu vel reditu certissime cognoscatur, integra maneat & quieta consistant. Quod si quisquam contra præsumperit, per Censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellatur. Si qui vero proficentium illuc ad præstandas usuras juramento tenentur astricti, Creditores eorum per Ecclesiarum Prælatos, ut remittant eis præstitum juramentum & ab usurarum exactione desistant, eadem præcipimus districte compelli. Quod si quisquam Creditorum ad solutionem eos coegerit usurarum, ipsum ad restitutionem eorum simili cogi animadversione mandamus. Concedimus etiam Venerabilibus Fratribus nostris Cremonensi & Yporienti Episcopis & dilecto filio Abbate de Thieto, quibus specialiter auctoritatem tradimus inducendi vos ad opus hujusmodi pietatis, necnon aliis Archiepiscopis, & Episcopis in quorum diocesis permanetis; ut circa eos qui de bonis suis terre sanctæ voluerint subvenire, de discretorum Virorum consilio, qualitate personarum, & rerum quantitate pensatis, & considerato nihilominus devotionis affectu, opus injunctæ penitentiae commutare possint in opus Eleemosynæ faciendæ.

Datum Laterani IV. Idus Decembris Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ Tertii anno undecimo.

Dat. die 10. Decem. 1208. Pont. An. XI.

LXIII.

Confirmatio Bonorum Trecentis Ecclesiæ, & Decretorum Romanorum Pontificum pro ejusdem Ecclesiæ Capituli disciplina, & Episcopii jurisdictione servanda.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Herveo Episcopo Trecenti, ejusque successoribus canonice substituendis in perpetuum.

Cum honestas tua, frater Episcopo, ac devotio mereantur, ut apud nos in tuis debas petitionibus exaudiri, tanto tibi libentius in iis, quæ secundum Deum duxeris querenda, deferimus, quanto gratiam Apostolicæ Sedis comparasse tibi nosceris plenior. Ea propter, Venerabilis in Christo Frater Episcopo, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & ad exemplar felicis recordationis Alexandri Papæ prædecessoris nostri Trecentem Ecclesiam, cui auctore Deo præesse dinosceris, sub Beati Petri, & nostræ protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus, statuentes ut quascumque possessiones, quæcunque bona eadem Ecclesia in præsentiam juste ac canonice possidet, aut in futurum concessione Pontificum

Exordium.

Ecclesiam Trecentem sub Apost. protectione suscipit.

Ecclesiam hujus boni nonnulla enumerat.

eam largitione Regnum vel Principum, oblatione fidelium seu aliis justis modis præstante Domino poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant; in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, Ecclesiam de Sancto Leone, & ipsam Villam cum appendiciis earum, Ecclesiam de Aquis, & Villam cum appendiciis, & pertinentiis suis. Decimam de Barberio, Decimam Cappelle Sancti Lucæ tam in annona quam in vino, Ecclesiam de Calixto, Ecclesiam de Villagravis, Ecclesiam de Nigella, Ecclesiam de Monte Porterii, Ecclesiam de Monte Gevoldi, Ecclesiam de Larbusia, Ecclesiam de Pontibus, Ecclesiam de Nogento, Ecclesiam Sancti Petri, & S. Martini de Bocenajo, Ecclesiam de Avenz, Ecclesiam de Mariniaco, Ecclesiam de Castris, Ecclesiam Sancti Saviniani, Ecclesiam de Saverii, Ecclesiam Sanctæ Mauræ, Ecclesiam de Corlayellejo, Ecclesiam de Verreriis, Ecclesiam de Lusinejo, Ecclesiam de Bulhiaco, Ecclesiam de Villa Mauri, Ecclesiam Sancti Medardi, Ecclesiam de Bretteniacio, Ecclesiam de Fols, Ecclesiam de Barbona, Ecclesiam de Esterniaco, Ecclesiam de Campo Guidonis, Ecclesiam de Bassejaco, Ecclesiam de Curia Givoldi, Ecclesiam de Tombis, Ecclesiam de Sancto Justo, Ecclesiam de Sancto Ferreolo, Ecclesiam de Areziis, Ecclesiam Troci de Sancto Basolo, Ecclesiam Sancti Ulfi, Ecclesiam de Salona, Ecclesiam de Calderiaco, Ecclesiam de Allebanderiis, Ecclesiam de Viaspero, cum Cappella Bonaviciæ, Ecclesiam de Grandivilla, Ecclesiam de Herbita, Ecclesiam de Villeriis, Ecclesiam de Semonia cum Capella Campi Griliani, Ecclesiam de Ulmis, Ecclesiam de Estrellis, Ecclesiam de Bolegiis, Ecclesiam de Summovere, Ecclesiam de Septem Fontibus, Ecclesiam de Puellari Monasterio, Ecclesiam de Poenz Ecclesiam de Nucerio, Ecclesiam de Dienvilla, Ecclesiam de Crespejo, Ecclesiam de Subienis, Ecclesiam de Pignejo, Ecclesiam de Hispania, Ecclesiam de Loves, Ecclesiam de Sumplesio, Ecclesiam de Sancta Susanna, Ecclesiam de Pipere, Ecclesiam de Guafconia, Ecclesiam de Marcillia, Ecclesiam de Summofonte; Præterea Canonicales Ecclesias ad jus Trecentis Ecclesiæ pertinentes, scilicet Ecclesiam Sancti Nicolai de Sezanna, Ecclesiam Sancti Remigii de Plejetro, Ecclesiam Sancti Blicherii de Breccis, Ecclesiam Sancti Flaviti de Villamauri, Ecclesiam Sancti Nicolai de Pugejo, Ecclesiam Sancti Laurentii de Plancejo, Ecclesiam quoque Sancti Stephani prope Civitatem Trecentem, cujus curam Decani ejusdem loci de manibus tuis debent suscipere, cum omni obedientia, & subjectione quam tibi tuisque successoribus iidem Decani cum hominibus tenentur exhibitione persolvere, auctoritate Apostolica confirmamus. Ad instar præterea bonæ memoriæ Eugenii Papæ prædecessoris nostri Abbatiam Sancti Lupi, Abbatiam Sancti Petri de Cella, Abbatiam Sancti Martini, Abbatiam Sancti Petri Arremarenensis, Abbatiam Sancti Petri de Nigella, Abbatiam quæ vulgo dicitur Oja, Abbatiam Sancti Sereni de Cantumerula, Abbatiam Sanctæ Mariæ de Arripatorio, Abbatiam Sanctæ Mariæ de Bullencurt, Abbatiam S. Mariæ de Recluso, Abbatiam de Belloloca, Abbatiam de Cap-

Bull. Rom. Tom. III.

pella, Abbatiam de Bassofonte, Abbatiam S. Mariæ, quæ sita est in Suburbio Trecafino, Abbatiam quæ vocatur Paracletus, Decimam de Molcejo, Decimam de Marinejo, Decimam de Jardoario, Decimam de Summofonte, Decimam de Avant, Decimam de Villa Arduini, Decimam de S. Leone, Decimam de Martlejo, Decimam de Bretenajo, Decimam de Sancto Victore, Decimam de Claellis, Decimam de Novovico, Decimam de Pontebetun, & Decimam de Bufferis tibi, & Ecclesiæ tuæ auctoritate Apostolica confirmamus. Ad hæc, cum prudentum, & Religiosorum Virorum consilio bonæ memoriæ Matthæi prædecessoris tui statuisse dicatur, ut in Trecenti Ecclesia septem Canonicoz ad minus Presbyteri, & septem Diacones præter Archidiaconos, sint assidui, quibus decedentibus nulli debeant subrogari nisi Presbyteri vel Diacones aut etiam alii in talibus ordinibus constituti, quod propinquioribus quatuor temporibus quæ occurrunt ad illos ordines assumantur, promissione ac professione nihilominus præstita, de assiduitate in prædicta Ecclesia faciendâ, idem Alexander prædecessor noster ejusdem Episcopi petitionibus benigne prout decuit, annuendo, constitutionem ipsam ratam habens, & firmam, eandem perpetuis temporibus illibatam manere decrevit, adjiciens quod si eis inferiorum ordinum Clerici fuerint substituti, & communiter primis quatuor temporibus, illos ordines non recipere liceret dicto Episcopo, & successoribus suis illis loca sua, & fructus interdicere præbendarum, & si nec sic in subsequentibus quatuor temporibus illos recipere procurarent, eis prorsus amotis, alios subrogandi liberam, haberet auctoritate Apostolica facultatem. Præterea de ipsius Episcopi conscientia, & voluntate idem prædecessor noster instituit, ut si qui Canonici Trecentis Ecclesiæ in ejusdem Episcopi vel successorum suorum aut etiam in ejusdem Ecclesiæ servitio forsitan existerent, vel cum licentia jam dicti Episcopi, & capituli vacarent scholasticis disciplinis, aut essent infirmati, detenti, suorum nihilominus integros fructus recipere præbendarum, alii vero Canonici, qui Ecclesiæ assidue non fervirent, viginti tantummodo solidos perciperent annuatim. Insuper idem Alexander prædecessor noster adjectit, ut tam a præfato Episcopo quam a successoribus suis in prædicta Ecclesia, cum Decano careret, in Decanum Presbyter Canonice statuatur, aut etiam Diaconus, qui primis quatuor temporibus quæ occurrerint in Presbyterum ordinetur, & si communiter in eisdem quatuor temporibus ordinem Presbyteri suscipere forte neglexerit, fas præfato Episcopo, & suis successoribus esset illi auctoritatem, & potestatem ipsius officii, & Sedem in Choro, & Capitulo interdiceret, ac si nec sic in subsequentibus quatuor temporibus ordinem Presbyteratus susciperet, eo amoto libere alium subrogaret. Nos igitur ejusdem Prædecessoris nostri vestigiis inhaerentes, quæ ab ipso super præmissis Articulis approbata vel statuta sunt approbando, eadem auctoritate Apostolica confirmamus. Ad hæc, ad instar ejusdem Alexandri prædecessoris nostri sancimus, ut nec tibi, neque tuis successoribus liceat præscriptas Parochiales Ecclesias ad mensam Episcopi specialiter pertinentes a Mensâ vestra-

De numero Canonicoz.

Qui Sacris statim initiari debent.

De Secretis eorumdem.

De Decano, eius installatione.

Parochias ad mensam Episcopalem pertinentes ab ea alienari non posse declarat.

Classica.

sine auctoritate Romani Pontificis aliquatenus alienare.

Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat praefatam Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura.

Dat. die 17. Januar. 1209. Pont. An. XI.

Datum Laterani per manum Johannis Sanctae Mariae in Cosmedin Diaconi Cardinalis Sanctae Romanae Ecclesiae Cancellarii decimo quinto Kalendas Februarii, indictione duodecima, Incarnationis Dominicae anno millesimo ducentesimo octavo, Pontificatus vero Domini Innocentii Papae Tertii Anno Undecimo.

LXIV.

Christifideles studet inducere, & hortatur ad expugnationem Haereticorum Provincialium.

Ex Balua. Epist. 30.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei, Universis Fidelibus in obsequium Christi contra Provinciales haereticos certaturis.

Fideles ad mutuam concordiam adhortantur.

Benedicti vos in Domino, qui fecit caelum & terram; quoniam cum committeret draco bellum, & Ecclesiam Sanctam Dei machinarum suarum molimine conquassaret, apprehenditis arma & scutum, & in ejus adjutorium surrexistis. Quia igitur omnia, qui in agone contendit, abstinet se ab omnibus, ut unum certaminis sui cursum eo melius quo liberius valeat consummare.

Et ad strenue certandum.

Dat. die 3. Febr. 1209. Pont. An. XI.

unde poterat aboleri deterius inoleret. Eja igitur potentissimi Christi milites, eja strenuissimi militiae Christianae Tyrones. Opponite vos Antichristi praeambulis, & pugnat cum Serpente antiqui ministris. Pugnat fortassis hactenus pro gloria transitoria, pugnat jam pro gloria sempiterna. Pugnat pro corpore, pugnat pro anima. Pugnat pro Mundo, pugnat pro Deo. Non enim pro premio quacunque ad tantum Dei servitium vos hortamur, sed pro Regno Coelesti, quod vobis ob hoc confidentissime pollicemur.

Datum Laterani tertio nonas Februarii, Pontificatus vero Domini Innocentii Papae Tertii Anno Undecimo.

LXV.

Privilegium pro Ecclesia Atheniensis.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei, Berardo Atheniensis Archiepiscopo, ejusque Successoribus canonice substituendis in perpetuum.

Ex Balua. loc. cit.

Athenarum laus.

Antiquam Atheniensis gloriam Civitatis innovatio gratiae non patitur antiquari, quae quasi modernae religionis figura in prima ejus fundatione praesulerit, cultum quem tribus distincta partibus tribus falsis nominibus impendebat, sub tribus demum personis erga veram, & individuum Trinitatem convertit, studioque mundanae scientiae in divinae sapientiae desiderium immutato, arcem famosissime Paladis in Sedem humiliavit gloriosissime Genitricis, veri Dei nunc assecuta notitiam, quae dudum ignoto extraxerat Deo aram. Civitas quidem ipsa praecleari nominis, ac perfecti decoris philosophicam prius artem erudiens, & in Apostolica fide postmodum erudita, dum & Poetas Literis imbuat, & Prophetas, demum ex literis intellexit, dicta est Mater artium, & vocata Civitas Litterarum. Hanc autem, si velimus interpretans in interpretatum convertere, Carathespher possumus appellare, quam quia Orthoniel Imperio Culep subdidit, filia ejus Axa data in conjugem illi fuit. Subdita ergo Deo, Venerabilis in Christo Frater Archiepiscopo, hac egregia Civitate, ut ipsam in ejus subjectione conserves, Sponsam in ea tibi spirituali conjugio copulasti, quam instar Axa veluti a te monitum intelleximus suspirando deposcere, ut arentia sua Apostolicae Benedictionis irriguis perfunderet dignaremur. Nos igitur non incongruum reputantes minus illuc Apostolici Patrocinii literatorie destinare, unde copiam scientiae literalis in Orbem pene totum novimus effluxisse, justis postulationibus clementer annuimus, & Atheniensem Ecclesiam, cui favente Deo praesentem se dinosceris, sub Beati Petri & nostrae protectione suscipimus, ac praesentis scripti privilegio communimus; statuentes, ut quaecunque possessiones, quaecunque bona eadem Ecclesia in praesentiarum iuste, ac canonice possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, se aliis justis modis praesente Domino poterit adipisci, firma

Hanc Ecclesiam sub protectione recipit S. A.

Eique bona omnia confirmat.

Aliaque Statuta sancit ad ejusdem Ecclesiae indeunitatem.

Pallium concessit Archiepiscopo.

Monachos in ea Dioecesi Cappellanus tenere denegat.

firma tibi tuisque Successoribus, & illibata permaneant. In quibus haec propriis duximus vocabulis exprimenda. Casalia, Procovenio, Vertipos, Triclini, Platan, Felin, Curionaster, Cassas, Menidi, Ducheleos, Calixtes, Perfecor, Catraperseta, Clazazundas, Chandebride, Alianastasis, Pothamo, Pargo, Hu, Marcton, Oargite, Largedo, Lalaconite, Vatia, Litterne, Mortar. Episcopatus quoque inferius annotatos Ecclesiae tuae ab antiquis temporibus Metropolitanico jure subiectos tibi tuisque Successoribus nihilominus confirmamus, videlicet Episcopatum Agripontis, Cermopoliensem, Davaliensem, Abelonensem, Zorconensem Caristiensem, Coroniacensem, Andrensem, Megarensem, Squirensem, & Cheensem. In Caristienfi Episcopatu duo Casalia, Lesboveries, Lepesin, Leperistere, Lamarogna, Locarimera, Lomoni, Lochiehem, Lopollistile, Cundeprat, Lapisto, Vinas Conizari, Muscarcl, Catacephalar, Agiafronensis. Quadringentas palicas, & ducentos papates com morantes Athenis, & centum palicas in Thebis, & centum in Nigroponte. Molendina, Ecclesia, Hortos & Balnea, & Macella de Nigroponte, & Athenarum, & Flumina unde rigantur Horti. Abbatias Sancti Siriani, Sancti Michaelis, Sancti Joannis, & Sancti Nicolai, Monasteria Beati Nicolai de Cataperica, Beati Nicolai de Columnis, & Sanctae Mariae de Blakernis. Monasteria Cinoloitarum, Sancti Prothasii, Sanctae Trinitatis, Sancti Georgii, Sancti Dionysii Arcepagite, Sancti Theodori, Sanctorum Cosmae & Damiani, Beati Nicolai de Ducheleo, Beati Nicolai de Menide, Beati Philippi, Sancti Lucae, Sancti Georgii de Insula, Monasterium de Co-prez, & Sancti Blasii. Usum quoque Pallii ad Pontificalis officii plenitudinem tuae fraternitati Apostolicae Sedis liberalitate concedimus, quo utique infra tuam Ecclesiam ad Missarum solemnia uti memineris eis diebus quibus praedecessores tuos usos fuisse cognoscis, videlicet in Nativitate Domini, Festivitate Protomartyris Stephani, Circumcisione Domini, Epiphania, Hypapanti, Dominica in Ramis Palmarum, Cena Domini, Sabbato Sancto, Pascha, Feria secunda post Pascha, Ascensione, Pentecoste, tribus Festivitatibus Sanctae Mariae, Natali Beati Joannis Baptistae, Solemnitate omnium Apostolorum, Commemoratione omnium Sanctorum, Dedicacionibus Ecclesiarum, Ecclesiae tuae principalibus Festivitatibus, Consecrationibus Episcoporum, Ordinationibus Clericorum, & Anniversario tuae Consecrationis die. Cimiteria insuper Ecclesiarum tuae Dioecesis, & Ecclesiastica beneficia nullus haereditario jure possideat. Quod si quis hoc facere contenderit censura Canonica compescatur. Porro quia quidam Monachorum jus suum Episcopis auferre contendunt, auctoritate Apostolica prohibemus ne Monachi in Dioecesi Atheniensis Cappellanas teneant Sacerdotis, seu Cappellani Beneficium, aut officium sine auctoritate Pontificali usurpent, sed Presbyteris Cappellanis integre conserventur quaecunque ad jus Cappellaniae pertinere noscuntur. Statuimus praeterea, ut nullus cujusquam ordinis Clericus Ecclesias in vita sua tantum sibi commissas ad jus Archiepiscopi pertinetes sine conscientia, vel consensu tuo, vel Successorum tuorum faciat Censuales, aut in causa.

jusquam transferat potestatem, & si factum fuerit, irritum habeatur. Sed nec Monachi, aut Canonici, seu quilibet alii Clerici in Ecclesiis ad tuam Dioecesim pertinentibus sine auctoritate tua instituire, vel remove audeat Cappellanos nisi forte Pontificum Romanorum privilegio, vel antiqua, & rationabili consuetudine muniatur. Praeterea quod a te communi assensu Capituli tui, vel majoris partis sanioris consilii in tua Dioecesi canonice fuerit institutum, ratum & firmum volumus permanere. Prohibemus autem ne Presbyteri, vel alii Cappellani Ecclesiarum ad Ecclesiae tuae jus pertinentium possessiones earum absque consensu tuo, salvis tamen Canonici institutionibus, distrabere, vendere, vel obligare, seu alio quolibet modo alienare praesumant. Quod si factum fuerit, irritum habeatur. Apostolica insuper auctoritate vetamus ne interdictos, vel excommunicatos tuos ad officium, vel communionem Ecclesiasticam sine conscientia, & consensu tuo quicumque admittat, aut contra Sententiam tuam canonice promulgatam aliquis venire praesumat; nisi forte periculum mortis imminet, ut dum praesentiam tuam habere nequiverint, per alium secundum formam Ecclesiae satisfactione praemissa oporteat ligatum absolvi. Ad haec, omnes libertates & immunitates, dignitates quoque, ac rationabiles & approbatas consuetudines Ecclesiae tuae, necnon & exemptiones secularium exactionum a Regibus, seu Principibus, aut aliis fidelibus rationabiliter tibi, & Ecclesiae tuae, ac Clericis ejus indolitas auctoritate Apostolica confirmamus, & praesentis scripti privilegio communimus.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat Atheniensem Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum pro quorum gubernatione, ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Salvis semper in omnibus Apostolicae Sedis auctoritate, reverentia, & mandato. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica secularive persona hanc nostrae Constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo Corpore, ac Sanguine Dei, & Domini Redemptoris Nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus, sit pax Domini Nostri Jesu Christi, quatenus, & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

Datum Laterani per manum Joannis Sanctae Mariae in Cosmedin Diaconi Cardinalis Sanctae Romanae Ecclesiae Cancellarii, Idibus Februarii, indictione undecima, Incarnationis Dominicae Anno millesimo ducentesimo octavo, Pontificatus vero Domini Innocentii Papae Tertii Anno Undecimo.

Ejusque libertates confirmat.

Classica.

Dat. die 13. Febr. 1209. Pont. An. XI.

LXVI.

Ricardo Comiti Sorano Castrum Vallis Montonis confirmat, eaque omnia, quae ei locarant Canonici Basilicae Lateranensis.

Ex Baluz. lib. XII. epist. 5.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei, Nobili Viro Ricardo Germano nostro, Sorano Comiti,

Castrum Vallis Mont. are alieno gravatum.

Um Castrum Vallis Montonis pro multa, & magna pecuniae quantitate sub gravibus esset pignoratam usuris, itaut de alienatione ipsius multiformiter ageretur, nos praecavere volentes, ne ad illos forsitan perveniret, per quos tam Apostolica Sedes quam Lateranensis Ecclesia, necnon & tota vicinia grande, ac grave incurreret detrimentum, cogitavimus emere idem Castrum. Sed cognoscentes, quod Lateranensi Ecclesiae dispendium generaretur, si Castrum ipsum immediate ad Sedem Apostolicam perveniret, sicut etiam Prior, & Canonici ejusdem Ecclesiae a nobis consulti sunt multoties protestati, nos habita deliberatione prudenti, ex omni parte providere volentes, Castrum ipsum de illorum fecimus emi consensu, partim de bonis tuis, & partim de nostris, ad opus utique tuum, sub nomine nostro, ne venditionem ipsam forte contingeret ab emulis impediri, qui de tuis succellibus typo invidia contabescunt. Quia vero per Dei gratiam omnia fuerunt sine turbatione completa, nos Castrum ipsum cum omnibus pertinentiis suis, salvo jure Lateranensis Ecclesiae tibi ad opus, & utilitatem tuam, & heredum tuorum concessimus, assignavimus, & tradidimus, tali quidem tenore, ut pro pecunia, quam nos ad emptionem ipsius Castrum contulimus, tu & heredes tui de Castro ipso interposito juramento pacem, & guerram ad mandatum Romani Pontificis contra quoslibet homines facias. Tu vero in praesentia nostra, & fratrum nostrorum super hoc juramentum corporaliter praestitisti. Et ut devotionem quam ad Romanam habes Ecclesiam plenius demonstrares, de aliis quoque terris, quae ad te proprietario jure pertinent exhibuisti simile juramentum, sicut per publicum instrumentum apparet quod Joannes de Sancto Laurentio Sacrosanctae Romanae Ecclesiae Scribanius de nostro, ac fratrum nostrorum mandato conscripsit. Quia vero tu, qui germanus noster existis, apud Lateranensem Ecclesiam, cui nos multa & magna bona contulimus inferioris conditionis esse non debes, quam illi fuerunt, quibus diversis temporibus de mandato, & assensu praedecessorum nostrorum eadem Lateranensis Ecclesia Castrum ipsum sub certa forma locavit, iussimus & statuimus, ut cum finita fuerit illa locatio, secundum eandem formam tibi, & heredibus tuis Lateranensis Ecclesia relocet Castrum ipsum, nisi forsitan in aliam formam super ipsa locatione concordare possitis. Ne igitur in tuum, & heredum tuorum dispendium valeat redundare quod non solum ad vestrum commodum, verum etiam tam Apostolicae Sedis, quam Lateranensis Ecclesiae, ac totius viciniae noscitur procuratum, nos & ea, quae praescripta sunt auctoritate Apostolica confirmamus, & praesenti

Illud Ricardus emit sua, & Pontificis pecunia.

Praesentio fidelitatis juramento.

Statuit ut locatio finita alia favore successorum Comitis locatio fiat.

Statuto decernimus, ut contra ea nullo unquam tempore quisquam venire praesumat, itaut sit irritum, & inane quicquid de ipso Castro contra praescriptam formam foret a quolibet attentatum. Si ergo Prior & Canonici Lateranensis Ecclesiae contra Statutum Apostolicum venientes locatione finita nollent praesatum Castrum, tibi, vel tuis heredibus relocare, vos nihilominus illud ex hac concessione Apostolica teneatis, ne pretium multum quidem & magnum, quod propter utilitatem communem pro emptione ipsius Castrum partim a nobis, & partim a te datum est, amittatur. Ita tamen, ut parati sitis locationem recipere secundum praecedentium locationum tenorem, & faciatis illi persolvere annuam pensionem. Praelati vero instrumenti tenorem ad majorem cautelam huic paginae fecimus annotari. Quod quidem est tale.

Tenor Instrumenti locationis.

In Nomine Domini. Anno Incarnationis Dominicae millesimo ducentesimo octavo, Pontificatus vero Domini Innocentii Tertii Papae Anno undecimo, indictione undecima, mense Octobris die sexta, Acta publica si litterarum memoria tradita fuerint, nunc oblivioni remota, perpetua inspectione clarescunt. Quapropter ego Joannes de Sancto Laurentio Sanctae Romanae Ecclesiae Scribanius mandato, & precepto Domini Innocentii Tertii Papae juramentum praestitum eidem Domino Papae, successoribusque suis, & Ecclesiae Romanae in Palatio Episcopi Ferentini a Comite Ricardo, sicut vidi, audivi, & interfui, publicis litteris scribere curavi. Comes Ricardus de Sora juravit fidelitatem, & fecit ligium homagium Domino Papae Innocentio Successoribusque suis, & Ecclesiae Romanae in praesentia Dominorum Joannis Albanensis, Joannis Sabinensis, Nicolai Tusulanensis, Hugolini Hostiensis, Episcoporum Cynthii tituli Sancti Laurentii in Lucina, Cynthii tituli Sanctorum Joannis & Pauli, Benedicti tituli Sanctae Sabinae, Rogerii tituli Sanctae Anastasiae, Petri tituli Sanctae Pudencianae Presbyterorum Cardinalium, & Joannis Sanctae Mariae in Cosmedin Sanctae Romanae Ecclesiae Cancellarii, Joannis Sanctae Mariae in Via Lata, Pelagii Sanctae Luciae in Septem Soliis Diaconorum, Cardinalium, Rainaldi Domini Papae Acolythi, & Laicorum subscriptorum. Pro Polo, & alia terra, quae olim fuit Oddonis de Polo, quam ipse tenet, eo salvo quod si aliqua persona pro dicta terra praesato Comiti movere voluerit quaestionem, ipse Comes teneatur ei in Curia Ecclesiae Romanae iustitiam plenitudinem exhibere; ceterum de Castro Vallis Montonis, de Sacco, de Plumbinaria, juravit facere guerram & pacem contra omnes homines ad mandatum eorum, & ad hoc heredes, & successores suos in perpetuum obligavit. De Comitatu vero Sorano juravit similiter facere guerram & pacem ad mandatum ipsorum. Salva fidelitate, & salvo mandato Regis Siciliae. Et idem Dominus Papa investivit dictum Comitem per Cupam argenteam deauratam, praesentibus & consentientibus, & approbantibus omnibus praescriptis Episcopis, Presbyteris, Diaconibus, Cardinalibus, & injungentibus mihi Scribanius, ut hujusmodi juramentum publicis litteris exararem. Hi interfuerunt in Palatio Ferentini coram Domino Papa, Episcopis, Presbyteris, Diaconibus.

bus. Dominus Lotharius, Dominus Stephanus, Theobaldi, Dominus Romanus de Boroncho, Nobiles Cives Romani; Dominus Laudo de Colle de medio, Dominus Guido de Colle de medio, Benedictus de Averfa, & alii. Et ego Joannes de Sancto Laurentio S.R.E. Scribanius, sicut vidi, audivi, & interfui, scripsi, complevi, & absolvi.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis, Constitutionis, concessionis, & inhibitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem &c.

Dat. die 24. Febr. 1209. Pont. An. XII.

Datum Laterani sexto Kalendas Martii, Pontificatus vero Domini Innocentii Papae Tertii Anno Duodecimo.

LXVII.

Capitulo Strigoniensi confirmat Donationem quamdam ei factam ab Andrea Rege Hungariae.

Ex Baluz. lib. XI. Epist. 34.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei, Archiepiscopo, & Capitulo Strigoniensi.

In authentico scripto charissimi in Christo filii nostri Andreae Illustris Regis Ungariae nobis ostenso perspeximus contineri, quod ipse miserationum Domini recordatus, quibus post tribulationes multas, & malas recognocebat se in Patrum suorum Solio residere, in sua Coronationis memoriam, quam per manum tuam, frater Archiepiscopo, de sursum se recepisse fatetur, Ecclesiae vestrae Beati Adalberti Martyris religiosa devotione concessit, ut annuatim in Festo ipsius Martyris Canonice servientibus in eadem centum argenti marcae contradictione sublata de regali arario persolvantur. Nos igitur vestris precibus inclinati, concessionem ipsam, sicut pie, ac provide facta est, & in praesentibus authenticis continetur, quod de verbo ad verbum praesenti paginae duximus inserendum, auctoritate Apostolica confirmamus, & praesentis scripti patrocinio communimus; cujus tenor talis est:

Concessio nem d. confirmat.

Instrumentum concessio.

In Nomine Sanctae Trinitatis, & individuae unitatis, Andreas Dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Choroaciae, Ramae, Serviae, Galiciae, Lodomeriaeque Rex, in perpetuum. Cum ex Regia dignitatis officio quibuslibet Deo dicatis dominibus teneamur manum pietatis clementer porrigere, & earum utilitati modis omnibus intendere, cupientes tamen aliquid in gazophylacium cum pauperula mittere, Veteris instar Testamenti, quo mellis, inter caetera, primitiae ponidebantur in sacrificio, benigniores Regiae Serenitatis oculis illis accommodavimus quas a primis crudelitatis nostrae canabulis, & ampliori dignitate preminere, & ardentiori orationum affectione pro salute nostra cognovimus assurgere. Sane miserationum Domini, quibus post tribulationes multas & malas in Solio patrum nostrorum sedimus, recordantes, Ecclesiae Beati Adalberti Martyris, quam matrem Regni esse, & Metropolitim quamque patribus, & praedecessoribus nostris cum insignibus Fidei Sacramenta

regalibus administrasse constat, in nostrae Coronationis memoriam, quam de sursum capiti nostro per manum Venerabilis Patris Joannis Archiepiscopi Strigoniensis Deus imponere est dignatus has donorum nostrorum primitias, licet exiguum munus, attribuimus, ut annuatim in supradicti Martyris Christi festivitate Canonice Deo illic deservientibus centum marcae argenti contradictione confusa de regali offerantur arario. Quod ut ratum, & stabile perseveret in posterum, praesentem paginam in argumentum nostri muneris annotatam sigilli nostri roboravimus impressione. Datum per manus Gothfridi Orodienfis Praepositi Aulae Regiae Cancellarii Anno Dominicae Incarnationis MCCVI. Venerabili Joanne Strigoniensi Archiepiscopo existente, Calano Quinquecelesiensis, Boleslao, Vacienfis, Petro Geurienfis Episcopis, Mochone Palatino, & Comite Bichorienfis, Chepano filio Mujabono, Benedicto Vayavodo, Chepano Comite Baciensis, Smaragdo Zonukienfis, & Comite Curiae, Gala Comite Budrugienfis, Marcello Suprunienfis, Tiburcio Albenfis, Poth Musunienfis Comite.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae Constitutionis infringere &c. Si quis autem &c.

Clausula.

Datum Laterani duodecimo Kalend. Maji Pontificatus vero Domini Innocentii Papae Tertii Anno Duodecimo.

Dat. die 19. Aprilis 1209. Pont. An. XII.

LXVIII.

Strigoniensibus Archiepiscopis confirmatur jus coronandi Reges Hungariae.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei, Johanni Strigoniensi Archiepiscopo, & Successoribus ejus canonice substituendis in perpetuum.

Ibid. Epist. 43.

Iustis petentium precibus dignum est facilem nos praebere assensum, & vota quae a rationis tramite non discordant effectu proficiente complere. Cum ergo, Venerabilis in Christo Frater, postulasses a nobis, ut jus coronandi Hungaricos Reges, quod a te ac Successores tuos asseris pertinere, tibi & illis Apostolice dignaremur privilegio confirmare, nos inspecto regeffo felicis recordationis Alexandri Papae praedecessoris nostri, in eo perspeximus contineri, quod cum Principes, & Barones Hungarici Regni ab eodem praedecessore nostro cum multis precum instantia postularint, ut si bonae memoriae Laurentius praedecessor tuus juxta mandatum ipsius inclite recordationis Belam tunc in Regem Hungarorum electum contradiceret coronare, ipsi per alium imponi Regni faceret Diadema, ne Regno, & Ecclesiae Hungariae gravia possent pericula provenire si dictus Belam celeriter unktionem non reciperet, & Coronam, idem praedecessor noster praesato praedecessori tuo per Apostolica scripta mandavit, & in obedientiae virtute precepit, ut supradictum electum in Regem omni dilatione, contradictione, & appellatione postpositis coronaret, aut si per seipsum eum forte pro debilitate corporis coronare non posset, bonae memoriae Colocenti Archie-

Quomodo jus coronandi Hungaricos Reges derivatum sit ad Strigonienses Archiepiscopos.